

Ö Y K Ü

iki aylık öykü dergisi yıl: 11 sayı: 66 aralık-2014 ocak-2015

dosya:

Öyküde Başucu Kitapları

• ahmet yiğit • ali güney • ali ulvi temel • aysun kara • betül ok • cengiz yalçınkaya • doğukan işler
• elif yonat toğay • emine batar • emine kocabaş • esra demirci • ethem baran • funda özsoy erdoğan • hale sert
• handan a. yıldız • harun koç • hasibe çerko • hatice bildirici • hatice e. akbulut • ismail sert • kemal gündüzalp
• mehmet kahraman • merve k. kurt • mihriban i. karatepe • muhammed erdevir • mustafa uçurum
• müzeyyen çelik • nagihan şahin • nazlı karabıykoğlu • necati mert • necip tosun • ömer serdar • recep seyhan
• sadık yalsızuçanlar • selvigül k. şahin • şeyda koç • tülây kale • yıldırım türk • zeynep delav • zeynep hicret

66

HECEÖYKÜ'DE BU SAYI

ÖYKÜ GÜNDEMİ		
Necati Mert	<i>Şu Kıyafet Meselesi</i>	3
Necip Tosun	<i>Öyküde Sadelik ve Çeşitli Görünümleri</i>	4
Emine Batar	<i>Kayıtlı Saatler-VII</i>	6
Seyda Koç	<i>Okuma Serüveninin İlk Adımları</i>	8

ÖYKÜLER		
Mihriban İnan Karatepe	<i>Devlet Kuşu</i>	12
Hasibe Çerko	<i>Arayış</i>	14
Ömer Serdar	<i>Mektebin Bacaları</i>	23
Handan Acar Yıldız	<i>Sert Bir Terslik</i>	28
Zeynep Hicret	<i>Uyusam da Kurtulsam</i>	35
Emine Batar	<i>Yazgı</i>	38
Yıldırım Türk	<i>Kapıdaki Yüzler</i>	42
Doğukan İşler	<i>Yokuş Yol</i>	47
Esra Demirci	<i>Kapı</i>	50
Merve Koçak Kurt	<i>İğde Sarısı Yolculukların</i>	53
İsmail Sert	<i>Tenha</i>	57
Müzeyyen Çelik	<i>19-20 Eylül Olayları</i>	61
Muhammed Erdevir	<i>Firari</i>	65
İsmail Sert	<i>Çizgi</i>	69

DOSYA	ÖYKÜDE BAŞUCU KİTAPLARI	
Necati Mert	<i>Başucumdakiler</i>	71
Ali Ulvi Temel	<i>Zihnimde Yer Edenler</i>	75
Kemal Gündüzalp	<i>Sevdiğim ve Unutamadığım Bazı Öyküler</i>	77
Ethem Baran	<i>Öncekiler, Sonrakiler...</i>	82
Sadık Yalsızuçanlar	<i>Sevdiğim, Etkilendiğim Öyküler, Kitaplar</i>	85
Necip Tosun	<i>Öykücünün Kitaplığı</i>	87
Recep Seyhan	<i>Öykü Çizgimin Kaynakları</i>	96
Nazlı Karabıykoğlu	<i>Yeter ki Uçarken Büyüştün Ellerim</i>	98
Aysun Kara	<i>Kitaplığında Ağırıklı Olarak Öykü Kitapları Yer Alıyor</i>	101
Selvigül Kandoğmuş Şahin	<i>Yazarlığımın Anayurdu Öykü Kitapları ve Öyküler</i>	103
Hasibe Çerko	<i>Öyküde Başucu Kitaplarım Dönem Dönem Değişir</i>	106
Zeynep Hicret	<i>Benim Öykülerim</i>	111
Handan Acar Yıldız	<i>Ruhuma Çentik Atmış Öyküler</i>	113
Emine Batar	<i>Öykücülerim, Öykülerim</i>	115
Yıldırım Türk	<i>Başucu Öykülerim</i>	119
Mehmet Kahraman	<i>Benim Yazarlarım Bana Benzer</i>	122
Merve Koçak Kurt	<i>'Başucumdakiler'in 'Hikâye'si...</i>	127
Esra Demirci	<i>Başucu Öyküleri</i>	130
Funda Özsoy Erdoğan	<i>Benim Kitaplarım</i>	133
Müzeyyen Çelik	<i>Yazdığımız Dilin Edebî Birikimine Sahip Çıkmalı</i>	136

ÖYKÜLER		
Emine Kocabaş	<i>Görüntü Dağılırken</i>	139
Zeynep Delav	<i>Dam</i>	145
Nağihan Şahin	<i>Jiro</i>	149
Ali Güney	<i>Çiçek Pasajı Dört Numara Öyküsü</i>	154
Betül Ok	<i>Bir Tepeden</i>	157
Hatice Ebrar Akbulut	<i>İnsan-Ağaç</i>	159
Cengiz Yalçınkaya	<i>Modern Zaman Yarası</i>	162
Hale Sert	<i>X-Ray</i>	168
Tülay Kale	<i>Quartiere Inferno Via Male</i>	172
Elif Yonat Toğay	<i>Yuva</i>	176
Hatice Ebrar Akbulut	<i>Öykü Yazma Denemeleri</i>	178
Harun Koç	<i>Doğukan İşler'le Söyleşi</i>	181
Mehmet Kahraman	<i>Kamu Baş Rütüycüsü'nün Gördükleri</i>	185
Ahmet Yiğit	<i>Müzeyyen Çelik'le Söyleşi</i>	189

KİTAPLIK		
Handan Acar Yıldız	<i>Öğrenilmiş Çaresizlik</i>	195
Hatice Bildirici	<i>Bekleme Salonu</i>	196
Mustafa Uçurum	<i>Gitme Saati</i>	197
Necip Tosun	<i>Minareden Düşen Ezan</i>	199

H E C E
Ö Y K Ü
İki Aylık Öykü Dergisi

YIL: 11 SAYI: 66 ARALIK-2014 OCAK-2015

Yayın Türü: Yerel Süreli

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Ö. Faruk Ergezen

Hazırlayan:

Yayın Kurulu

Yönetim Yeri

Konur Sk. No: 39/1

Kızılay/Ankara

Yazışma: P.K. 79 Yenişehir/Ankara

Tel: (312) 419 69 13 **Fax:** (312) 419 69 14

İnternet Adresi: www.hece.com.tr

e-mail: hece@hece.com.tr

Teknik Hazırlık: Bülent Güler

Kapak: Sarakusta **web:** www.sarakusta.com

Baskı: Dumat Ofset **Tel:** (0312) 278 82 00

2015 Yılı Abone Bedeli:

Yıllık: 60 TL.

Kurumlar İçin: 200 TL.

Yurt Dışı: 100 Euro

Posta Çeki: 149582

Hece Basın Yayın Ltd. Şti.

Gelen yazılar yayımlansa da yayımlanmasa da geri verilmez. İlkelerimize uymayan ilânlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 30.11.2014

NECATİ MERT

ŞU KIYAFET MESELESİ

Bazı tatsızlıkların başımıza yeni geldiğini sanıyoruz. Oysa yeni değiller. Yeniden geliyorlar.

Şapka Kanunu yeni çıkmış. Demek 1920’li yılların ikinci yarısı. İstanbul, İzmir liman şehirleri; Levantenleri bol. Oralarda zaten yapılmakta, Ankara’da ise balolar, suareler –re-sepsiyonu galiba sadece Hariciye bilmekte-Cumhuriyet’le başlıyor. Hatta daha öteye, doğu illerine kadar götürülüyor.

İşte bu yıllarda İstanbullu bir genç doğuda memurdur. Yerli insanlarla haşır neşirliği, poker oynamışlığı vardır. Bir akşam, “Haydi baloya gidelim” deyip giderler. İstanbullu şaşar kalır. Balo ki ne balo! Evlere şenlik! Sadece vali ve yüksek memurlar smokinlidir. Eşleriyle de. Onların kıyafetleri de elbette olması gerektiği gibidir. Dans edenler de zaten sadece bu medeni çiftlerdir. Ya yerli ahali? Onları sormayın: Onlar hem erkek erkek gelmişlerdir hem de entariler ve şalvarlar iledir.

Yüksek memurlardan biri, “Böyle balo mu olur?” diye söylenir. İstanbullu bu öfkeyi onaylarcasına yerli arkadaşlarına döner, bu balonun yarım olduğunu söyler, nedenini de açıklar: “Size smokin ve dam lazım. Balonun edebi erkânı budur.”

İşte problem burada. Çünkü hanımları aşirettendir; ne onlar böyle yerlere gelir ne de adamlar onları getirir. Düşünürler: Balo elbisesi hadi neyse. O alınabilir, giyilebilir de. Ama balo hanımı? Eğer bu alınırsa herhalde hadise çıkar.

İstanbullu bu. Uyanık. Ahaliden de bir cingöz bulur: Eski belediye başkanlarından Ükkâş Efendi. Faizci. Ama sofu da. Ağzının yasağı olmayan hoş sohbet bir ihtiyar. Ama bıyıkları da Efendimizin bıyıkları gibi kesik. Bu muhteremden yüz altın alır İstanbullu, İstanbul’a gider. Önce gezer tozar. Sonra Şem’un Barbut Efendi’nin kiraya verile verile eskimiş smokinlerini alır, ütüler, temizler, sandıkladır... İki de hatuncağız... Döner.

ÖYKÜ GÜNDEMİ

Sadri Ertem

Smokinler ihtiyarın dükkânına, hatunlar evine yerleştirilir. Oh, kekâ! İş tutar. Öyle ki daha haftasında yirmi hatun daha getirilir. Böylece hiçbir erkek damsız kalmaz. Her biri balo oldu mu smokinleri giyer, türbanlı hanımların türbansız çıkmak istediklerinde başlarına peruk dedikleri emanet saçları takmaları gibi kollarına kiralık eşleri alır, baloya medenice gider.

Hadise falan da çıkmaz. Çünkü herkesinki kiralık. Kimin kime ağız açmaya yüzü olacak ki!

Bu hikâye Sadri Ertem'in bir hikâyesi. Adı, "Kiralık Dam". 1933 yılında yayımlanan "Silindir Şapka Giyen Köylü" adlı kitabında.

Şu kıyafet meselesi zaman zaman politik ve diplomatik kriz yaratıyor. Devlet inciniyor, hanımlar inciniyor. Hikâyeyi hatırlamam bundan işte. Bugüne de belki faydası olur diye. Görülüyor ki mesele eski bir mesele. Ayrıca vaktiyle çözüm de bulunmuş.

Denilecek ki: "Canım bu bir hikâye. Hem gerçek olsa bile Sadri Ertem kiralık damı çözüm olarak sunmuyor ki. Dalga geçiyor."

İlahi! "Çözüm bulunmuş" demem demek ciddiye alındı.

Korkarım, "Dalga geçilecek durumumuz yok!" desem o da ciddiye alınacak.

NECİP TOSUN

ÖYKÜDE SADELİK VE ÇEŞİTLİ GÖRÜNÜMLERİ

Çehov, Rusya'da bir yazar olarak var olma koşulunun, birikimi reddetmeden "yeni bir biçim"le mümkün olabileceğini keşfetmişti; yeni bir bakış açısı ve yeni bir sanat algısıyla. Yöntemi ise: "arınmak". Öncelikle geleneksel betimleme yöntemini reddetti. Gösterişli, ağdalı doğa betimlemelerine karşı çıktı. Her şeyi aza indirgiyordu, aza, daha aza. Süslemesiz, yalın bir anlatıma. Böylece hayata daha sıcak değebilirdi. Söz iktisadı onun temel ilkelerinden biri oldu. Ona göre aslolan özü, değişmezi en net bir şekilde anlatmaktır. Çehov, sahicilik ve samimiyeti öyküsünün merkezine koymuştu. Her zaman kısa ve öz yazmayı savundu. Yazar, önce yazmalı sonra atabildiği kadarını atmalı, gereksiz sözleri ayıklamalıydı. Basit, anlaşılır ama derin ve gerçeği yakalayıcı bir öykü tutumunu benimsedi. "En iyisi, figürlerin ruh hâliyle ilgili tasvirlerden kaçınmaktır; figürlerin ruh hâli, onların hareketlerinden anlaşılması gerekir," diyordu.

İlk defa Çehov, olaysız, entrikasız sadelikle de öykü yazılabileceğini ispatlamıştır. Onun öykülerinde olağanüstü şeyler olmaz. Küçük bir diyalog, bir anın tespitidir yaptığı. Ama seçtiği şeyler, anlamlı ve tam öykülüktür. Öyküler sıcak, içten, inandırıcıdır. İnsanın zaaf ve güçlü yanlarını, onları yaşatan iç dinamikleri, değişim karşısındaki tavırlarını öyküleriyle açık etmiştir. Kısa kısa cümlelerle ve dilin/anlatımın en yalın hâliyle yazar. Olağanüstü olaylara başvurmadan, sıradan durumların insanlardaki izlerine eğilir. Bu minimalist bakış, okurda odaklanma sorununu ortadan kaldırarak paylaşımı en üst seviyeye çıkarır. Çehov bu tutumuyla o güne değin önemsiz gibi gözükene pek çok küçük olayın, insandaki şaşırtıcı ağırlığını ve gücünü öyküye taşımıştır.

Çehov'un açtığı bu yol, kendisinden sonra gelen pek çok öykücüyü etkilemiş, mo-

dem öykünün en temel anlatım biçimlerinden biri olmuştur. Ülkemizde bu iz üzerinde yürüyen öykücülerin başında Memduh Şevket Esendal gelir. Anlam açıklığı ve söz iktisadı onun öyküde aradığı temel niteliklerdir. Yalın, sade, süslemesiz bir biçimle öyküsünü oluşturur. Bir sohbetin artısı, eksisi neyse onun öyküsünün artısı da eksisi de odur. Bir başka deyişle hayatın ta kendisi. O sadece hayatı anlatır. Dönüştürme, değiştirme, soyutlama onun öykülerinde yoktur. Her şey hayat ta olduğu gibidir. Hayatın bir ânını, kesitini, ama hepten önemsiz saydığımız, olaysız bir kesitini ele alır. En olağanüstü olayları bile (ölüm, cinayet vs.) şaşırtıcı bir serinkanlılıkla anlatır. Öykü düz bir çizgi üzerinde seyredir.

Onun öykülerinde biçim tıpkı hayat gibidir. Yazar, yansıttığı dünyada tarafsız ve geri plandadır. O sadece bize aktaracağı hayatları “seçer”. Onun dışında anlatıma müdahil değildir. Anlatacağı şeyi kesip biçmez, yerlerini değiştirmez. Bu hâliyle de inandırıcılığı yüksektir. Okur, öykünün dünyasına hemen girerir. Akışkanlık ve ritim hayatta olduğu gibidir ve diyaloglara dayanır. Etkinin maksimuma edilmesi ya da çarpıcılık amaç değildir. Zaman, içinde bulunulan andır ve dümdüz bir çizgidir. Bölümleme, kesme, parçalamaya yoktur. Resimlerin, görüntülerin, konuşmaların sıralanışı doğaldır.

Öyküde sadelik dendiğinde akla gelen en önemli isimlerden biri de Mustafa Kutlu’dur. O, yaşanan toplumsal, bireysel çarpıklıklardan iyimser gözlerle hikmetler devşirip kalplere ulaşmayı deneyen bir derviş hikâyeci gibidir. Olaylara, insanlara tevekküle yaslanan muzip bir tebessümle bakan Kutlu, insan ruhunun/psikolojisinin gizlerine eğilir. Öykülerinde incitici insani hâllerin ucuz tüketimi-

ni/kullanımını yapmadan, bütün bunları içselleştirip, kalıcı, sarsıcı sonuçlara ulaşmayı dener. Abartılardan, yapmacık artistliklerden kaçınarak, hep peşinde olduğu “hikmet ve ahenk” çizgisinde, geleneğin modern dilini konuşmaya çalışır. Hasbi, kalbî ve sahih olanı metne aktarırken, gelip geçici dönemsel akımlardan/moda yönelimlerden uzak durur.

Mustafa Kutlu, öykülerinde, biçimsel zorlamalara girmeden kolay, anlaşılır, sade bir anlatımı yeğler. Kendi deyimiyle “edebiyat yapmayı” sevmez ve ne söyleyecekse onu kestirmeden söyler. Öyküde sözü azaltırken dolambaçlı yollardan sakınır. Sadelik, söz tasarrufu onun öykülerinin en önemli özelliğidir. Onun öykülerinin bir başka özelliği de öyküyü okurla, dinleyenle hasbihâl eder, muhabbet eder gibi kurgulamasıdır. Böylece okura “sen dışarıda değilsin, bu öyküyü birlikte oluşturuyoruz” izlenimini vermek ister.

Bu anlamda onun öyküleri, “yazılan” öyküler değil de daha çok tatlı tatlı “anlatılan” “hikâye”lerdir. Kutlu, böylece sohbet geleneğinin sürdürücüsü gibidir. Her öykü bir hisse barındırır ve bir keşifle biter. Ancak kendine has bir derinliği, resmi de metne yerleştirir.

Sadelik ve yalınlık öyküde büyük bir güç olmakla beraber aynı zamanda büyük bir risktir de. Böylece sıradanlığa, bayağılığa da düşmek mümkündür. Günümüz öykücülerinden bazılarının bu tuzağa düştüklerini görüyoruz. Sıradan, basit olaylara eğiliyor öykücüler ama bizi getirip bıraktıkları yer derinlik ve yankılanma değil, sonuçsuzluk ve sıradanlık oluyor. Dolayısıyla sadelik, yalınlık öykücü için bir tuzak olup çıkıyor.

Hiç kuşkusuz, öykücünün ilke olarak “kapalı anlatmak”, “anlaşılmaz olmak” gibi bir “amacı” olamaz. Çünkü Haldun

Anton Çehov

Mustafa Kutlu

Taner'in de dediği gibi "Açık seçiklik, sadelik yazarın birinci nezaket borcudur." Yazar, yazarak, ikinci kişiyle iletişim kurmayı seçtiğine göre, bu yolu tıkayacak yaklaşımlardan kaçınmak durumundadır. Söylemek istediklerinin üstünü örtmemeli ve bilakis açmalıdır. Öykü, zaman zaman yazarına, kimi soyut yaklaşımları, anlamı örtmeyen bir kapalılığı dayatabilir. Borges bu konuda şunları söyler: "Hikâyenizi beğendik, ama ne demek istediniz bu hikâyeyle? diye soruyorlar. Cevap şu: Hiçbir şey demek istemedim. Anlatmak istediğim, sadece hikâyenin kendisiydi. Eğer daha yalın bir şekilde, daha basit kelimelerle anlatabilseydim, inanım ki öyle yapardım."

Görüldüğü gibi bu tutum, suni bir girişimden öte, yapısaldır. Çünkü öykü, yapısı gereği üç- beş sayfada oluşturulan bir dünya olduğu için, birçok olmazsa olmazlara ihtiyaç duyar. Öykü bir kere, her şeyi kısa ama yoğun anlatmalıdır. Ayrıca vurucu ve net anlatmalıdır ve gereksiz kelimelere yer vermemelidir. Öykü, bu kısalıkta anlam yoğunluğunu yakalamak durumundadır. İşte öykü bütün bunları, her zaman sade ve açık bir anlatımla gerçekleştiremez. Çünkü öykücü bu üç-beş sayfada, kısalık, yoğunluk, anlam zenginliği, vuruculuk ve netliği gerçekleştirebilmek için

bazen kaçınılmaz bir şekilde, soyutlamalara, simgelere, göndermelere, bilinçaltı çoğaltmalarına ihtiyaç duyar. Burada amaç, anlamı örtmek değil, çağrışımı bol araçlara gönderme yaparak, anlamı zenginleştirmektir. Bu araçlarla okuyucunun muhayyilesi ve dikkati yardıma çağrılır. Paylaşım artırılmaya çalışılır. Anlattığı şeyin gereklerinin yerine getirilmesinden ve anlamın derinleşmesinden başka amacı yoktur. Değilse, hiçbir öykücü, anlattığı şeyin hayata dokunmasından alınmaz, kompleks duymaz.

Bu nedenle açıklık ve kapalılığı bir başına, öykünün değerine ilişkin mutlak bir ölçü olarak kabul etmek zordur. Öykü tarihinde açıklık ve sadelikle oluşturulmuş öykülerin iyi örnekleri olduğu gibi, sadelik peşindeki yazarlarda, büsbütün gevşek, iyi dokunmamış, işçiliği az öykülere de rastlamak mümkündür. Doğrusu eserin dayattığı, doğal atmosfere uymak, tercih edilen yazınsal tutumun hakkını verebilmektir.

EMİNE BATAR

KAYITLI SAATLER-VII

Durmadan anlatıyor: Maddi sıkıntılarını, evlatlarının vefasızlıklarını, arayıp sormayan torunlarını... Bütün konuyu kocasının ölümlü etrafında topluyor sonra. "Yaz kızım, yaz bunları" diyor. Kilimin desenlerinde donuyor bakışları. Yüzündeki çizgiler bir an düzleşiyor ve yeniden eski, derin hâlini alıyor. Orada, baktığı yerde anlatmak istediklerini bir düzene koyduktan sonra bana dönüyor. Susuyor biraz, eliyle dizlerini örttüğü şalı avuçluyor. "Biz yaşadık sen de yaz" diyor duruşunu bozmadan. Belli ki daha fazlasını anlatmama konusunda kesin kararını verdi. Sonra birden aklına gelmiş gibi "annen diyor ki okul dışında eve kapanıp kitap okuyormuşsun. Eşe dostta uğramaz olmuşsun. Halanı gördüm, darılmış sana "aylar oldu, görmüyorum" diyor." Birkaç kırık dökük cümle ile kendimi savun-

maya çalışıyorum. Elif teyze sözümü kesiyor: “Bunun bahanesi yok. İnsandan kaçarak nasıl yazabilirsin insanları? Duvarlar sana şu anlattıklarımı anlatabilir mi?” Öyle ya, yüzünü görmeden anlattıklarının ne anlama geldiğini bilemezdim. Odanın duvarlarında gözlerini, dudaklarını, alnını görebilir miydim? Yeniden duyuyorum Elif teyzenin sesini “Çık, dolaş, insan içine karış. Ama yazını da yaz.”

Elif teyze, çalışma odama hapsettiğim güneş görmemiş, solgun yüzlü “insansız” kelimelerime bir kere daha bakmamı sağlıyor. Yazmak ile yaşamak arasında gevşeyen o bağı işaret ediyor bana. “İnsanlar dışarıda, hikâye dışarıda” dediğini duyuyorum.

Eve geliyorum “yazar-ken yaşamayı bırakıyor muyum” diye düşünüyorum. Sesini, tavrını, mimiklerini bilmediğim yazarların kitapları arasında dolaşıyor ellerim; bütün raflar sessiz sözcüklerle dolu. Dedemin anlattığı hikâyeler geliyor aklıma: Fırıncıdan ekmeği isteyip ekmeği almadan kaybolan adamı, mezarlıkta bir gece yarısı dedemi çağıran sesleri, hasta olduğu için kutsal yolculuğa çıkamayan adamın kutsal topraklarda görülmesini... Dedemin ses tonunda, bakışlarında, el- kol hareketlerinde canlanan o hikâyeler nasıl da etkilerdi bizi.

***

Rasim Özdenören de insanlardan uzak ortamların seçilmesini yadırgar. “İnsanların olmadığı bir yerde” yazı yazmanın mümkün olmadığını düşünür. Bir yazısında bunu şöyle anlatır: “Yıllar önce, müteveffa Aziz Nesin’in bir roman yazmak için Ada’da bir otele çekilmiş olduğunu bir gazete havadisinde (veya kendisiyle yapılmış mülakatta) okuduğumda hayret etmiştim. Ben o tarihte kahve köşelerinde kendime izbe bir yer seçmekle meşgul bulunuyordum.” Rasim Özdenören’in “izbe

yer” tanımından şu anlaşılabilir: Kalabalıklar arasında ama yalnız. Ona göre verimli bir tek başlılık bu olsa gerek. Özdenören’in yazılarında belirttiğine göre “şu vakitte yazmalıyım” gibi bir takıntısı da yoktur.

Marguerite Duras’ın güzel bahçesi büyük bir evi onun okuma ve yazma alanıdır. Atilla İlhan çok yürür ve şiiirini yürüme sırasında kur-gularmış. Yazmak kimine göre kimsenin olmadığı bir yerde gizlenmekle, kimi yazara göre de kalabalıkların arasında sessiz sedasız bulunmakla ortaya çıkar. Yazı mekân ve yer seçiminde özgürdür. Onu bir yerde ve zamanda ortaya çıkarmak için zorladığımızda sizden kaçır.

Virginia Woolf bir süre kilerde yazmış-tır. Orada bulunan öteberiyi bir kenara almış, önlerine bir perde çekmiş ve geri kalan kısma bir masa koymuş, bu masada çalışmıştır. Onun anlattığı ‘Evdeki Melek’i tanımlarsak eğer; kelimeler yazılmak için can atıyordu, kadının kanına karışmış ona yalvarmaktadır. Fakat kadın Virginia Woolf’un deyimiy-le içindeki o ‘Melek’i dinler ve temizliğe başlar. Bütün bunları yazısını rahat bir kafa-la yazabilmek için yaptığı iddia eder ve kendini rahatlatır. İşler bitip de bil-

Virginia Woolf

gisayarın başına oturduğunda yazmak istediklerini bulamaz. Kimi uykuya dalmıştır, kimi beklemekten bezmiş ve sırtını dönmüştür. Bir süre yorgun kollarıyla onları arar ve uyandırmaya çalışır. Yazması için hiçbir engel kalmamıştır, bu yüzden kadın kelimelere gücendir, “sizin içindi” der. Ama onları bir daha bulamaz. Yazı nerede ve ne zaman gelirse onu orada kaydetmek ve böylece uçup gitmesini engellemek gerekir. O birden bire görünüp kaybolan yazma isteği ve zihninizde aniden ortaya çıkan sözcükler, cümleler “daha sonra yazarım” dediğinizde hemen gücünverirler. Sessiz sedasız çekip giderler.

Yazmak bazen birden bire uyanıp da rüyanızda size gelen bir durum, karakter veya olayın yazıya aktarılmasıyla da olabilir. Rüya ile gelen yazma isteği çok taze ve coşkuludur. Rüyalarınızı bile yazıyorsanız yirmi dört saat mesai yapıyorsunuz demektir. Bir gün onları bir yazıda kullanmanız gerekmez. Ama kayıt altına almak kadar büyük bir servet yoktur..

Bazen de okuduğunuz kitaptaki anlatım veya bir cümlecik bile sizi sayfalarca yazmaya yönlendirebilir. O sırada bir kaleminiz varsa yazmamak için başka bir bahaneniz olmaz. Okuduğunuz kitabın boş sayfalarına kaydedeceğiniz birkaç cümle sizi uzunca bir yazıya hazırlayabilir.

Mekân ve zaman tercih etmek, yazarın elinde olmasa gerek. Yazmak, kişinin kendisiyle kelimeler arasındaki bir diyalogdur ki bunun ne iyi bir manzaraya, ne kaliteli bir masaya, ne geniş bir odaya, ne de süslü bir kaleme ihtiyacı vardır. İskender Pala bir söyleşisinde şöyle der: “Eviniz denize bakıyorsa, balkona veya pencereye geçip denizi seyredersiniz ama yazmak istediğinizde o küçük, karanlık odanıza çekiliverirsiniz.”

Yazmanın mekânı ve zamanı yoktur, yazı nerede/ ne zaman yazılmak istiyorsa orada ortaya çıkar. Yazının da bir yazgısı vardır ve bu yazgı nerede ortaya çıkacağını bilir. Size düşen, onun tam da orada ortaya çıkmasına izin vermektir.

ŞEYDA KOÇ

OKUMA SERÜVENİNİN İLK ADIMLARI

Sırım gibi yağan bir yağmurun ortasında durdunuz mu hiç?..

O yağmurda sıırım sıırım oldu mu ağırlaştı mı omuzlarınız?..

yağmurun damlalarını hissettiniz mi yüreğinizde,dokundu mu düşlerinize...

sarıp sarmaladı mı kelimelerin yağmuru sizi?..

İşte bu harikulade islanma ‘edebiyat’ın mecazi tarifidir. Edebiyata yön veren kişiler, iç pencerelerini dış dünyaya kapamamış güçlü zihinler ancak kendini öyle bir hissettirir ki kendinizi o ıslaklık içinde buluverirsiniz. Gizemli bir yolculuktur insanın kitaplarla tanışması ve bu yolculuğa başlaması. Kimi zamanı geldiğini anlar ve biner o edebiyat gemisine usulca alır eline ilk kitabını. Kimi bir büyüğünün o zemini hazırlamasını ister bilemez hangi koşullarda ne kadar sürecek bu yolculuk, gözü korkar. Çoğuna ya çok sevdiği öğretmeni vesile olur, ya da annesi, babası yahut bir yakını. Serüvenin başlaması için okuma yazma bilmek kâfidir. Çünkü dinsel ya da ruhsal bir yolculuk değildir bu, kaldı ki bu katmanların bünyemize girmesi ana rahminden itibaren başlar. Bu ilginç serüven kelimelerle tanışmamızın yıl dönümünde, kalemi ilk elimize aldığımızdan itibaren heyecanını bize hissettirir.

Çocuğumuza geceleri parlayan yıldızların altında bin bir masal fısıldarken. Balıkların da konuşabildiğinin hayretine düşmedik mi? Dünün çocuklarının uykularında bir halinin üzerinde uçmadıklarını bir lamba ile aydınlanmadıklarını kim bilir. *Andersen*’in puslu sisli Danimarka kaldırımlarında kibrit çakarak ısınıp hayaller kurarak derin hayallere dalan kızı tanıtırken aynı anda dünya çocuklarının da acılarının ve hayallerinin çalındığını öğrenmiştik. La fonten bize Avrupa’nın demir soğuşunda unutulmuş ormanların masallaşması ile göz kırpmıştı hayatımıza... Hâlbuki biz daha çocuklarımıza siyasaşmayı öğretmemiştik öğretmek istememiştik. Kurt ile kuzunun çıkar gözeten dostluğu henüz bizi ilgilendirmiyordu; ama benimsedik. İnsanî doğamız bu anlatımı yadsınamıştı;çocuklarımızla birlikte biz de öğrenmiştik.

Masallardan sıyrılırken *Deniz Altında Yirmi Bin Fersah* doğu masallarının bin yıldızlı gökyüzünü ve gizemini aratmayacak şekilde okyanusun derinlerine taşımıştı bizleri. İlk kez denizaltının demirden bir makinenin

neler yapabileceğine şahit olmuştuk. *Kaptan Nemo*'nun neden kaybolduğunu günlerce belki aylarca düşünüp sonra *Esrarlı (bir) Ada*'da karşılaştık kendisi ile...

Avrupalılar, belki de kendi çocuklarının hayal dünyasına 20.yüzyılın en olağanüstü keşfi olan gizem ve fantastik yaratıcılığı işgal ettikleri doğu ülkelerinden taşıdılar, çünkü Avrupa yeni yüzyılın ilk çeyreğinde, içinde bulunduğu savaş koşullarından yadsınamaz derecede demir ve riya kokuyordu. Topraklar ile birlikte kültürünün içinde var olan masalları da bir nevi gasp edilerek ve asimile edilerek Avrupa'ya taşınmıştı.

Masallarımızla tatlı uykulara dalmaya alışmıştık. Ancak Avrupa öykülerinden oluşan kitaplar tekrar bizden olanı parıltısıyla gıcırdayan bir formatta bizlere sunarken modernizm ile mistisizmin buluşmasını çocuk yüreğimizde anlamaya çalışmıştık.

Bu yüzden değil midir ki, günümüzün Doğu ülkeleri Avrupalı ve Batılı yüklerin dünyasında her zaman bereketin kaynağı oldu. Bu günün reel kaosunda ne yazık ki dünün çocuklarının tetiklenmiş hayal güçlerinin de etkisi var. Bizim kadim masallarımızın da...

Tam da doğu ve batı klasiklerinden 'tatlanmış' hayal dünyamıza ..70 yıllarda gerçeklik katıldı. İdealist öğretmen dönem çocuklarının ruhsal bunalımlarını zaaflarını ve ihtiyaçlarını çocuk empatisi ile bizlere taşıdı. Çocuklar okuyordu ama artık büyükler de okuyordu. *Kemalettin Tuğcu* Hoca'nın kalemi eylül yapraklarının yerle buluşmadığı dönemde bile dolu dolu sayfalarıyla yine dolu dolu gelecek vadediyordu. Gizem ve fantazya dünyasından oldukça uzak,kristal bir aynaya bakmamızı sağlıyordu. Öğretmen çocuğu olmanın sorumluluğunu,yetim olmanın

toplumdaki yalnızlığını,soğukta aç ve susuz olmanın ne demek olduğunu çocuk yaşımızda bu şekil öğrenmiştik.

1943'de bir otel odasında dünyaya gelen öykü kahramanı "Küçük prens"'in varlığından geç de olsa yine bu yıllarda haberdar olmuş-tuk . Ama bu kez bir çocuk sonsuzluk vadeden dünyada insan varlığının temelini büyüklerin bakış açısı ile tartıyordu. Hayatı sorguluyordu. Merak uyandırmadan ajite etmeden ruhlarımızda renklerimiz keşfetmemiz için bize tüyolar veriyordu. Çok sonraları tanışacağımız *küçük kara balık* bize *küçük prens*'i aratmayacak kadar utopik bir dünya

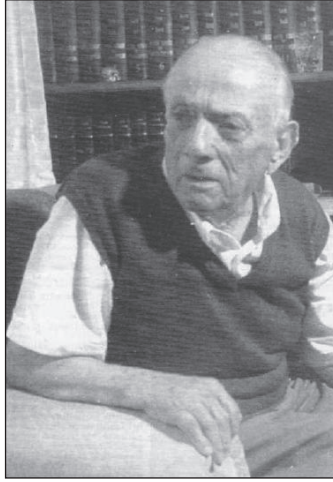
görseli sunuyordu sunmasına ama bu ütopyanın altında bizi dürten harekete geçiren ıslanmış ve ıssız kalmış duyguları kurulayan tekrar gün ışığına çıkaran bize çocuk cesaretimizi tekrar kazandıran bir mesaj yatıyordu!..

Çocuk masallarının yaşı yoktur 6 yaşında da olsanız 16 ya da 76 kitaplar sonsuzluk vadeder ve gerçekliğimize sizin kapattığınız pencelerinizi aralamanızı sağlar.

Çocukluğumuzun bizde iz bırakmış masal ve öyküleri o kadar fazla ki; ama o muhteşem serüvenimiz bugün bizi bu makaleyi okumaya iten sebeplerin başında geliyor.

Kendi cesaretimiz ile ya da büyüklerimizin itelemesi ile çıktığımız o uçsuz bucaksız yolculuk bize okunulması bir hayat armağan ediyor. Kitap okudukça beynimiz bereketleniyor. Geleceğimize düşüncelerimiz aksediyor miras olarak kalıyor. Yarın bir gün elektrik ve elektronikler olmayacak. O zaman genetik bilgilerimiz çocuklarımıza yeniden ve yeniden yol gösterebilecek!..

Yağmurun -edebiyatın- omuzlarımızla buluştuğunda bıraktığı ılık ıslaklığı yük olarak değil keyif olarak hissetmek dileği ile...

Kemalettin Tuğcu

YENİ ÖYKÜ KİTAPLARI

CEMİL KAVUKÇU, ÜSTÜ KALSIN (Can Yayınları, İstanbul 2014, 9 öykü: O Bakış; Hangi Dala Bakalım Baba; Karga Bayramı; Piyes; Şerare; Olasılıklar; Öğle Sıcağı; Ruhsavar Topu; Üstü Kalsın)

GÜZİDE ERTÜRK, ÖBÜR DÜNYA ÖYKÜLERİ (Şule Yayınları, İstanbul 2014, 3 öykü: Cehennem; Araf; Cennet)

İSAHAG UYGAR ESKİCİYAN, PAUSE ANITI (Alakarga Yayınları, 2014, 32 öykü: Pırır; Babasının Şeyi; İki Yüz Lira, Acil; Az Koy; Eldiven; Dev Kapan; Boya Fabrikası; Bu Sefer; İyi Olmaz mı; İnsan Olmaz mı; İnsan Olma Saatlerim; Açıklarda; Pencereden; Rüya Tabiri; Saçlı Hikâye; Sakallı Hikâye; Uzun Hikâyenin Tarihesi; Dâhi Çocuk; Pause Anıtı; Adının Bilinmesini İstemeyen Öykü; Burjuva Olmak İsteyen Öğrenci ve Sivisi; Öyküsünün Başlığını Attıktan Sonra İntihar Eden Yazarın Uzayıp Giden Sahici Hikâyesi; Başka Cümle ve Bereket Biliçaltı; Duman Çıkana Kadar Çaturanga; Uçurtman; Kızıl Halı; Öykü Serüveni; Dönmek Or Dönmemek; Metin İçin F Tipi Kutu; Yeni Öykü; Nesir Fikri; Son Söz)

SİBEL BUKET, GÜMÜŞTEN BİR GECE (Yeni İnsan Yayınları, İstanbul 2014, 16 öykü: Çakıl Taşları; Mavi Kar; Çizikler; Gümüşten Bir Gece; Bulut; Nocturne; Kuyu; Hansel; Zemberek; O Adam; Denizini Kaybeden Martı; L'Amour C'est Comme Un Jour; Sandalcı; Uykusunda; Hâkim T. Neden İstifa Etmişti; Kedi)

YEKTA KOPAN, İKİ ŞİİRİN ARASINDA (Can Yayınları, İstanbul 2014, 11 öykü: BİRAZ KONUŞABİLİR MİYİZ?: Şarkılar Seni Söyler; "Aşkın Ne olduğunu Bilmiyorsun"; Tommiks Gelse Kurtaramaz Bizi; Öğretmen; İki Şiirin Arasında; DAHA ÖNCE TANIŞMIŞ MIYDIK?: Bir Sarı Yolculuk; Amcamın Yaşama Çabası; Daha Önce Tanışmış mıydık?; Şerbetçi; Güneşi Son Olarak Phra Keo'da Gördüm; Giriş Cümlesi)

BÜNYAMİN DEMİRCİ, KELEBEĞE

TAPAN ADAM (Şule Yayınları, İstanbul 2014, 29 öykü: Rüya Yiyen Fareler; Ağlamak Özlenir; Çöldeki Kaplumbağa; Nefes; Ayna; Kelebeğe Tapan Adam; Üç Kök Pırasa; Misket; Hasta Baterist; Düyek; Piyano Hırsızları; Harun'un Koyunları; Beş Parmaklı Kuş; Bana Rengini Söyle; Kolsuz; Kadın Dağını Aşamayan Dualar; Filmin İçinden Geçen; La Pascualita'nın Elleri; Bir Sihirbazsa Eğer; Kuşun Havada Ölümü; Takas; Adamı Niye Vurduk; Gölgeni de Gömerler; Keşke Köpekler Komşumuz Olsalardı; Benim mi Bu Kalp; Gardiyan; Yüz Yıl Önce, Yüz Yıl Sonra; Hiç Durmayacak; Elimdeki Bıçak)

V. HÜSEYİN KAYA, BENİ OĞUZ ATAY ÖLDÜRDÜ (Plato Yayınları, İstanbul 2014, 9 öykü: Beni Oğuz Atay Öldürdü; www.ikiyabanci.com; Yalnız Necati; Hasta Hikâyesi; Ben, Genç ve Orta Yaşlı Şişman Kadın; Kara Delik; Moda; Adını Koyamadığım Öykü; "Bu Bir Şiir Kitabı Değildir." in Aşırı Acıklı Hikâyesi)

HAKKI İNANÇ, ATEŞ ETME SİLAHSIZIM (Kırmızı Kedi Yayınları, İstanbul 2014, 17 öykü: Son Söz; Sehpa; Şirinler'i Gören Çocuk; Kaçak Av; Kanca; Demir Bilyeler; Pinokyo; Halının Altı; Ne Kadar Uzaksın Yakından; Puhu; Şingilaylo; Çekirge; Armut Dibine; Kayık; Kül ve Kırıntı; Dıksın Dıksın; Kertenkeleler Suçsuz)

GALİP ÇAĞ, KOMŞU KAPISI (Meserret Yayınları, İstanbul 2014, 19 öykü: Yine mi; On iki; Keşke; Değiş Tokuş; Komşu Kapısı; Bayram Baba; Hamburger; Bıçak; Ekmek; Cübbe; Havuz; Robin Hood Ölmeseydi; Kriva Vodenica; Davul; Sarı Oğlan; Köysüz; Delikanlı; Bir Daha Gelesin; Geç Kalan; Gülen Gözler)

ÜLKÜ TAMER, TARİHTE YAŞANMAMIŞ OLAYLAR (Can Yayınları, İstanbul 2014, 11 öykü: Açıklama; Gölün Tıkacı; Dördüncü Piramit; Kanla Yıkanan Ölü; Çin Seddi'nde Büyük Koşu; "Sen de

mi, Brutus?"; İvan Rubinoviç'in Yükselişi; Cezasını Önceden Çekmişti; Karlı Geyik'in Düşü; Soylu Uzatan Fırtına)

TUBA YAVUZ, SİTARE (Meserret Yayınları, İstanbul 2014, 14 öykü: Zercan; Tarak; Ahzâ; Düş'ün; El'le; Hu Hu; Kara Yol'u; Kesb; Kırık; Kof Yahut Küf; Sitare; Susuz Menekşe; Gölge; İki Sıfır Yeniden Beni)

GİRAY KEMER, OLAYLAR BOKSÖRÜN PAZI SARMA SINI YEME-SİYLE BAŞLADI (İletişim Yayınları, İstanbul 2014, 24 öykü: Ayten; Mezarlık; Alışveriş; Üzgünüm; Bir Tur; Pazar Sabahında Mutluluk Eskizi; Kapılar;... Ve Kazanamazsa Ölecek Hastası Kadın, Kaybederek İntihar Etti; Olaylar Boksörün Pazi Sarmasını Yemesiyle Başladı; Arkadaşın Arkadaşı; Sana PS Günlüklerinden Bahsetmiş miydin?; En Eski Şarkı; Olan Bitmeyen; Reçel Şerbeti; Haftanın Kapanış Mücadelesi; Hollywood Tesellisi Rüyası; Kırılıyordu Duramazdın; Nikotin; Hiç; Sağ Yumruk; Illusion; Karanlık; Kedi Dili; Gölge Boksu)

GAYE BORALIOĞLU, MÜBAREK KADINLAR (İletişim Yayınları, İstanbul 2014, 13 öykü: Muamma; Pilavcı Karısı; Kara Delik; Kâr Etmiyor; Ömrüm Oldukça; Mi Hatice; Hayal Alemi; Ali'nin Gözleri; Koparmabeni; Pepuk Kuşu; Ninni; Vitrin; İsyen)

ALPER ATALAN, ÇOK KISA BİŞİ ANLATICAM (İletişim Yayınları, İstanbul 2014, 36 öykü: Eski Bir Tren Geçerdi Eskiden; Bahar Sanırsın Baharı; Eski Bi Arkadaş; Kendini Kiralayan Ev; Ne Köy Ne Kasaba; Hayat Hayatsızdır İşte; Yürüyüp Gidemezsin O Sokaktan; Ömrün Yarılama Süresi; Tek Kulağı Kopuk Ayı; Biliyorsun; Çöp Torbasında Ayrılık; Dalgaların Savurduğu; Doğum Günü Çocuğu; Terasa Düşen Sevda; Görülmemiş Kaza; İkinin İkizine İhaneti; Piknik Yeri; Sinema Salonu;

Abant'a Kaçalım; Denize Karışan; Hayâli; Hep Ama Hep Outlet; İki Banklık Hayat; Kanatsız Bar Kelebeği; Kazı Kazan; Kısmet Otelde Kalır; Lunapark Düşleri; Nasıl Geçsin Zaman?; Ne Biçim Bir Yılbaşı?; Öğrenci Evi; Pılı Pırtı; Trafikte Kalanlar; Yarım Saat İhtiyaç Molası; Sevemez Kimse Seni; Resimdeki Yüzler; Park)

PELİN TEMUR, BİR KIZ VARMIŞ (NotaBene Yayınları, Ankara 2014, 25 öykü: Kapıyı Vurun; Yukarıda ve Daha Yukarıda; Olmayan Kız; Ağacın Sardığı Sözsüz Kız; Renksiz Yazısız Kent; Güneşe Küsen Kız; İçinde Masal Yaşayan Kız; Demeyen; Yeşil Kollu Periler; Kapı Önündeki; Yeşil Zehir; Taş Tas; Seç; Gölgeli Masal; Kendini Görmeyenin Masalı; Ot ile Deniz; Yok Masal; Olmazsa Bıçağımla; Yaralı Masal; Dil Falı; Cin; Yağmurlu Masal; İçinde Taş Yaşayan Kız; Son Söz Niyetine; Taş)

İBRAHİM KARAOĞLU, GÖLGE-LER VE YELKOVAN (Noktürn Yayınları, İstanbul 2014, 5 öykü: Ölü Deniz Mezarlığı; Uzaklar Sonbahar; Gölge ve Yelkovan; Güz Sokağı; Düşbozumu)

ORÇUN ÜNAL, DEKADANS VE ÖLÜM (Raskol'un Baltası Yayınları, İstanbul 2014, 10 öykü: KABLE'L-DEKADANS: Kardan Adam; PROF.; Öykü Satıcısı; LA DÉCADENCE: Kırmızı Şemsiye; Variæ Mortés; Hâlâ Hayatta Olmanın Dayanılmaz Huzursuzluğu; POSTDECADENCE: Haute Couture Dekadans: Yanlış Hamlet&Sahte Gropius; Chomskyvari Bir Kıskanma; Ağır Çekimli Kanatlar; Junkie Fix: Final Sınavı; MORS PRÆMATURA: Son. Rüya. Masal.)

GÖZDE ŞAHİN, ÇAĞIRAN UZAK-LAR (Potkal Kitap Yayınları, İstanbul 2014, 9 öykü: Üç, İki, Bir Gülümse; Rüyaya Uyanırken; Bir Cevabım Var; Son Gidişin; Düş Kurdu; Hava Soluyanlar; Siyahı Gülün Rengi; Ayna Ona Fısıldadı; Kudret Ağacı)

MİHRİBAN İNAN KARATEPE

DEVLET KUŞU

Çatıda bir güvercin... küçük kırmızı ayaklarıyla oluklu yapı kaplama malzemesini pıtır pıtır adımlıyordu. Yükseklik korkusu nedir bilmez yüreği adımlarından bin kat hızlı attığı halde, tam bir dinginlik ve sükûnet halinde uca kadar geldi. Bir bakışta Zübeyde Hanım Sokak'ın yamalı asfaltını, kırık dökük kaldırım taşlarını, bakımsız ağaçlarını ve salyalı hayvanlar gibi ağzını açmış çöp konteynirlerini göre-me-di. Önce sağ sonra sol gözü, Orta Mahalle muhtar adayı Nurgün Yılmaz'ın çöp konteynirlerinin nispeten temiz yüzüne yapıştırılmış, bahçe duvarlarına peşpeşe sıralanmış, yer yer tam yüzünün ortasından yırtılıp atılmış resimlerini görmezden geldi.

Nurgün Yılmaz, gece boyunca uykusunda ezberini tekrar eden hafize kızlar gibi mırıl mırıl uyumuştur. Sabah olduğunda güvercin kuğurtusuna karışan ezberi yorulmuş, dudakları susuzluktan kurumuş halde uyandı. *Ma-hal-le-mi-ze ka-dın e-li değ-me-si-nin za-ma-nı gel-me-di mi? O-tuz yıl-dır bu ma-hal-le-de-yim. İ-çi-niz-den bi-ri-yim. Hal-kım.*

Ama bu sabah... Bambaşka hissediyordu. Dili varmıyordu söylemeye ama *halktan biri gibi değıldi*. Bunu ta içinden, sessizce söyledi. Yüreği genişler gibi oldu bir parça... Kocası, oğulları uyuyordu. Yılların alışkanlığıyla yine herkesten önce uyanmıştı. Sessizce komodinin üzerinden çalar saati eline aldığıında isminin yazılı olduğu muhtar kâğıtlarını yere düşürdü. Zaten günlerdir evin her köşesinden bu kâğıtlar dökülüyordu. Bir saat erken uyanmıştı. Suçüstü yakalanmış gibi utandı. Yatsa, istese de tekrar uyuyamazdı. Alarmı iptal ederek yavaşça kalktı. Evin içinde güvercin adımlarıyla, terlik-siz, dolaştı. Kapıları usulca açtı, ses olmasın diye geri de örtmedi. Baba evinde son gününü geçiren gelinlik kızlar gibi evin her köşesinde anılarını sessiz sinema sadeliğinde bir başına izleyerek duygulandı. Elleri dokunduğu herşeyi adeta okşayarak, perdeleri çekti, masa örtüsünü düzeltilti, çay bardaklarını birbirine değıdirmeden masaya yerleştirdi, demliğin şişkince yavaşında ak-sini görerek çay suyunu büyük bir sevecenlikle ocağa koydu. Balkona çıktı.

Balkondan balkona gerilmiş iplere asılı afişlerde belediye başkan adaylarının resimleri dalgalanıyor; kiminin kâkülleri rüzgârda şişip şişip iniyor, fotoğraf çekiminden az önce taratıp yapıştırdıkları saçları arsızca fırlıyor, kimi-

nin kel başı sonsuzca üşüyor ama hepsinin, ağızlarında akide şekeri yuvarlar gibi avurtları dolup dolup boşalıyor, gözlerinin biri kaybolup tekrar ortaya çıkıyor; sanki ellerini arayıp arayıp bulamıyorlar, dudakları eğilip bükülüyor; tebessümleri tereddüt ve tedirginlik kazanıyordu.

Bugün muhtar adayı, yarın meclis üyesi, öbür gün belediye başkan yardımcısı hatta belediye başkanı... Neden olmasındı? Korkuluklara dirseklerini dayadı. Henüz yollar boştu. Muhayyel geleceğini bugünden yazacak olan değerli seçmenlerinden bile erken uyanmış olduğunu bir kez daha gördü. Öne doğru bir miktar kaykılarak temiz havayı içine çekti. Sabahın serinliği akciğerlerine dolarken kısa bir an gözlerini yummuştu. Kucağında karanfiller, işte, tek tek atıyordu.

Kıpkısa bir an, kanat çırpışından bir alkış koptu. Sonra kâkülünde bir ıslaklık, burnuna doğru akan bir sıvı; biraz tortulu, iyi çırpılmamış krem şanti misali... Gözlerini birden açtı. Boşlukta daireler çizen bir güvercin... Hareket eden tek varlıktı. Uçtu uçtu, sonra yumuşacık yola kondu. Sanki asfalt sıcacıktı ve ayaklarını yakmıştı. Günlerdir ayaklarına dolanan kâğıt bolluğuna bir anlam veremez gibi yerinde duramayarak, perdeli ayaklarıyla minik minik adımlar atarak yerde bir şeyler arandı. Nurgün Yılmaz'ın tam alınına şeyettiğini bilmeksizin...

Bir an olduğu yerde kımıldamaksızın durdu Nurgün Hanım. Ne olduğunu sanki anlayamamıştı. Gaipten mikser sesi geldi sanki. Biraz vanilya, sıcak süt kokusu, çaydanlık cızırdaması sonra... Eve dair ne varsa hızla üstüne doğru gelirken, '*Orta Mahalle Muhtarlığı*' yazan kırmızı levha –günlerdir kafasında asılı duruyordu-, henüz görmediği muhtar odası, oturmadığı koltuk, eline almadığı mühür aynı hızla bir bilinmeze doğru yok oluyordu. Nurgün Yılmaz Hanımefendi sivrisinek savuşturur gibi anında dağıtmak isteyerek bu düşünceleri, içeri koştı. Allaktan kimse görmemişti. Canını acıtmak istemez gibi bir peçeteyle gayet nazikçe alnını silerek, kendi kendine;

— Devlet kuşudur bu vallahi, dedi.☞

HASİBE ÇERKO

ARAYIŞ

Engelibeli tarlalarla kaplı o dikdörtgen biçimindeki rüya kente geldiğimin Akşamında ki burada bir gündüz vakti var mıydı bilmiyorum, kaçıp gitmek isteyeceğim aklıma gelmezdi. Kelimenin tam anlamıyla bir düşler şehriydi burası. Benliğimi esir alan kamaşmanın mimarlık şaheseri yapılarla, rengârenk lambalarıyla, asmalı sokakları, kırma taştan evleriyle uzaktan yakından alakası yoktu. Ve aslına bakılırsa beni kendimden geçiren, bağrımı kamçılıyıp coşturan asıl neden belki saçma sapan, gerçekten de düşününce korkunç bir biçimde saçma sapan değişmelerin uzamından bir türlü çıkamamamdı. Kesinlikle bilinmesini isterim ki suyun üstünde yüzüyormuşum gibi hissettiğim devasa tiyatro binasındaki tören, bu sıcak duyguların bıçaklanması için düzenlenmişti.

Bunu o tören kalabalığının gürültüsü içinde geçen her saniye daha acı biçimde anlamıştım. Tavırlarından zehrin dozunu usul usul artırıp köpekler gibi kıvrınmamı istediklerini anlamıştım.

Bazen küçük bir resmin ardında umulmadık ölçüde büyük gelişmeler gizlendiği söylenir. O meşum topluluğun içinden süzülerek yanıma gelen Safura bu resimlerin en güzeli, en incelikli olanıydı belki de.

Ah, bu dünya heyecanı değildi onu gördüğümde duyduğum coşku. Göğsümden bir kuş sürüsü havalanıvermişti onun bana doğru yürüdüğünü fark ettiğim an.

Onun yüreğinde de tıpkı benim kaburgalarımın arasındaki inceliklere bakan kanatlar çırpınıyordu. Sezmiştim. Ne güzeldi. Kalbinin çeşmesini açmıştı bana. Gözlerinin bana uzanmış ak ışığıyla sanki şöyle demişti: “Ben senin misaller evreninde aradığımı. Ben nihayet bu gece karşılaşmak için uğruna ölümü göze aldığımı. Sonsuz maviliklerin altındaki yalnızlığım, kendinden kendine akan bir hareketim, dinginliğim ben. Kıyımdan içime sarkan Butimar kuşlarını bulduğunda asıl beni bulacak, beni anlayacaksın. Kıyımdaki incilerden milyarlarca ak evren gözlerine dolarsa işte o benim: Safura. Anlayacağın bu acılar, bu hazlar hiçbir şey. Sana bütün kapılarımın, odalarımın, kentlerimin simge bedenlerini açtım.”

Ömrümün en mutlu gecesini onun yüreğinin sırça oyuğundan içiyordum. O benim kendimden uzaklaştıkça yakınlaşan Safura’mdı. Onu aradığımı se-

zinliyordum. Aradığım oydu. Misale daldığımda ufkumu açan ışıktan gemiler oydu Tanrım!

Katmanların titreşimlerini, kıvrımlarını -dikey kıvrımlar değil, yatay bükülmeler- in altın evrenlerini sezdirdi o gözler. Taa başından aramızdaki perdeleri kaldırmıştı. Elbisesinin altında iç organlarının pudralanmış gümüşü çırpıyordu. Nasıl olduysa artık, tenine dokunmaksızın ciğerlerim kamaşmıştı. O ürkünç güzelliğin elbette dişi olması gerekir diyordum içimden. En azından burada somut dişil güzellik olarak vardı. Koluma girmiş güzelim etini, kemiklerini açmıştı işte. Elbisesinin ipeğinden olağanüstü canlı dokusunu duymuş, irkilmiştim. Ellerim ıslanmıştı. Cinsel bir isteğe götürülemeyecek denli saf sevgi ürpertisiydi bu. Bedensellik, o perde açılır açılmaz aradan kalkmıştı.

Onunla bir dakika yan yana yürümek ve ayrılırken gözlerine bakmak için bile ölmeye değerdi. Yoksa katlanır mıydım yabancı bir kentte bunca tıynet-siz bakışlara, sataşan, kargı gibi, kupkuru ve zehirli.

Öteki insanlar gibi nehrin kıyısında yürüyerek beni bulmaya gelen, burada; benim için hiçbir anlamı olmayan bu binada, niçin burada olduğumu bile bilmediğim bu yerde beni bulan Safura'yı anlatmak kolay mıdır? Böyle incelikler kelimelere, istiarelere gelse hemen şimdi birbirinden gösterişli alegorilerle onu giydirir, inci yapraklarıyla taçlandırırdım. Fakat nafile. Ele avuca gelmez olan onu yitirdim ben.

Yitirir yitirmez kanlı bir gösteri için yanıp tutuşan kalabalığın gümbürtüsünde ne yapacağımı bilemez halde kalakalmıştım. Bir odayı sevmiştik ikimiz. Birkaç saat o odada kalmıştık. Bir ara dışarı çıktık, ortalıkta tokuşan yiyecek arabalarının arasında birbirimizi kaybettik. Ellerimizi çözen cansız arabaların iktidarı şaşılacak şeydi doğrusu.

Ve işte o anda kollarıma giren şık takım elbiseli ve maskeli iki kişi "Efendimiz" diye seslendikleri bir adamın huzuruna çıkardılar. İçimde muhakkak kötü bir şey olacağına dair his şimdi bir adım ileri atılıp suçlu bulunduğumu söylüyordu. Suçumun nedeninin gülünç olmasının ne önemi vardı! Suçluydum, olan buydu. En fazla bir gecelik zamanım kalmıştı. Gerçekten de buraya niçin gelmiştim? Bu yabancı insanların vatanına, bir odayı bulmak için gelmiş olmam ne tuhaf. Doğru odanın kapısını gösteremediğim için öldürülmekten bile tuhaf geliyor bazen.

...Büyük bir kalabalık nehir kıyısından bu binaya akın etmiştiler. Dümdüzdüler. Tıpkı yürüyüş düzeni gibi kafaları da dümdüzdü. Dürüstlük yahut vakar denilen şeyin düzlüğünden başkaydı, hafıza yitiminin karanlık uçurumuna koşan bir sığılıktı bu düzlük. Doğayı burunlarının ucunun gösterdiği öl-

çüde görüyorlardı. Hatta bir şey gördükleri yoktu. Ağaç da sandalye de bir-
di ve odundu onlara göre. Kabalık, haddi aşmak, kentsel bir örgüt kurup bun-
da birlik olmak gibi zekâ gerektirmeyen uğraşlar gurur vericiydi. Tek başıma
yürüdüğüm o nehir kıyısında çekirgeler misali yoğun kalabalık dik omuzları-
nı kafama gözüme vura vura körlemesine yürüdülerdi.

Binada bir ben yabancıymışım. Sağlam meşe kapıların önünden geçiyordum.

Bu boşluğu aşır içeri girdiğim sırada atmosfer birden başkalaşıyor, her
şeyde bir kızılık, başkalık. Yaşamının ne kadar da güzel olduğunu düşünür-
ken yakalıyorum kendimi. Hazdan titriyorum, keyifle, adı Safura olan bu gü-
zelliğin bana doğru gelmesine sevinerek. Görülmemiş bir dansın içinde yürü-
yor Safura. İncecik tatlı yüzünü kulağıma yaklaştırıp “Seni bekliyordum” di-
yor. “Seni merak ediyordum”.

Zarif ve ahenkli bedeni mutluluğa doymuş şimdi de çevreye doyunluk
veriyor. Demek beni bekliyordu. Biliyordum. Bilmemem mümkün müydü?
Kelimelerinin çiyinden bu uzamda soyut ama şu uzamda somut suretler do-
ğuyor, ikimizi birden çok uzağa taşıyordu suretler.

Canlı biçimlerle, dokularla yüklü bir tarla oluyordu da ben onun toprağına
yayılıyordum. Gelincik gibi kapısının önünde bitiyordum. Tanrısal rüzgârının
tepemde esip benimi karıştırması için çılgınca bir istek duyuyordum. Birden-
bire patlayıp önüne açıliverecek, kara şapkalı püskülcüklerimden avucuna
akacak, onda tozlaşacaktım. İşte o köyünü, kasabasını kurar kurmaz ben onun
evlerinden geçmek için alacakaranlığın bitmesini bekliyordum.

Alacakaranlık hiç bitmiyordu, hep geceydi. Titreyen gölgeler kuytu köşe-
den çıkıp mesafeli bir takibe girişmişti.

Öte âlemin kapısını yokluyormuşum gibi bir his. Tek katlı muhkem evler,
tarlalar vardı. Geri planda asma dallarının birbirine geçtiği doğal geçitler, so-
kaklar uzanıyordu.

Burada tören düzenlenmiyor. Beni kimse karşılamıyor. O yatıştırıp sınır-
landırılan tören burada yok. Korkuyor ve korktuğum ölçüde keyif alıyorum.
Korkularımın ucunda o var. Ona yaklaşmak, onu duyumsamak istiyorum.

Dükkânların orda bir köpek havlıyor. Bir kahvenin önünde oturmuş konu-
şanlar var. Sesler bir yalanın içinden mi çıkıyor? Havada eriyip kaybolan bu
sesler acaba kimlere ait? Tanımıyorum. İçimde bir boşluk.

Buradan gitmek istiyorum. Tıpkı beni mahveden o kentten gitmek istedi-
ğim anın öfke dolu çaresizliği var içimde. Bunlardan hemen kurtulmalıyım.
Kahveden koşar adım çıkan bir gençle burun buruna geliyoruz. Göğüs kafesi
nasıl hızlı şişerek iniyor, damarlarındaki pembe kan nasıl da hayat dolu. Beni